

Biologische stoffen en schimmels

Inhoudsopgave

- Knelpunten
- De brancheafspraken
- Checklist
- Toelichting op de maatregelen

Goedgekeurd door Sociale Partners

Blootstelling aan biologische, in de natuur voorkomende deeltjes, kunnen irritatie en/of een allergische reactie veroorzaken. Dit kan huidklachten en klachten aan de luchtwegen tot gevolg hebben.

Bekende veroorzakers zijn de berenklaauw, de acaciaboom, de fluweelboom, de plataan, het Jacobskruiskruid en ambrosia. Ook paddenstoelen, zwammen en schimmels kunnen klachten aan de luchtwegen veroorzaken en allergische huidreacties geven.

Verder kunnen schimmels en sporen worden ingeademd bij het werken in ruimtes die lang afgesloten zijn geweest (o.a. bunkers en grafkelders) of ruimtes met een hoge luchtvochtigheid en een slechte ventilatie.

Knelpunten

- ➔ Als gevolg van blootstelling aan biologische, in de natuur voorkomende deeltjes kunnen er gezondheidsklachten ontstaan.
- ➔ Op de werkplek ontbreekt de kennis over het voorkomen en de mogelijke effecten van biologische deeltjes in de natuur.
- ➔ Medewerkers krijgen geen volledige voorlichting over biologische deeltjes in de natuur.
- ➔ Medewerkers beschikken niet over effectieve persoonlijke beschermingsmiddelen.

De brancheafspraken

- ✓ Inventariseer waar en wanneer er zich problemen voordoen.
- ✓ Tref zoveel mogelijk maatregelen om blootstelling aan biologische stoffen te voorkomen.
- ✓ Zorg ervoor dat er in de organisatie, zowel bij de leiding als bij de medewerkers, voldoende kennis aanwezig is over biologische deeltjes in de natuur en het voorkomen van klachten.

Checklist

- Zorg dat u weet welke planten en schimmels klachten kunnen veroorzaken tijdens uw werk. En wat u kunt doen om klachten te voorkomen.
- Voorkom contact met stoffen waarvan bekend is dat deze bij u irritatie of allergische reacties veroorzaken. Bespreek dit met uw leidinggevende.
- Zorg dat u kleding draagt die beschermt tegen huidcontact met bepaalde planten. Wordt uw kleding erg stoffig: klop deze dan regelmatig af of trek schone kleding aan.
- Gebruik zo nodig huid- en/of adembeschermingsmiddelen.
- Was uw handen voordat u gaat eten of drinken en bij beëindiging van de werkzaamheden.
- Reinig uw handen goed. Verzorg uw huid voor en na het werk met een verzorgende crème of zalf.

Toelichting op de maatregelen

Organisatie en voorbereiding

- Ga samen met medewerkers na waar en wanneer de risico's zich voordoen en voor welke medewerkers dit geldt. Houd hier bij de planning van de werkzaamheden rekening mee: plan sommige werkzaamheden niet bij zeer droog of zonnig weer, plan buiten bloeiperiodes en plan medewerkers die overgevoelig zijn niet in voor bepaalde werkzaamheden.
- Instrueer de medewerkers over het voorkomen van klachten door het inademen van stoffen die irritatie of allergische reacties veroorzaken.
- Als er een gevaar/risico bestaat voor inademen van gevaarlijke stoffen bij het betreden van lang gesloten ruimtes (bijv. grafkelders of bunkers)? Neem dan de juiste maatregelen. Denk o.a. aan eerst luchten of ventileren van de ruimte voordat je naar binnen gaat.

Toelichting op de maatregelen tegen blootstelling via de luchtwegen

- Bij het werken op een machine met een cabine: werk met een goed gesloten cabine en reinig deze regelmatig. Bij een machine met airco, zet deze ongeveer 15 minuten voor het stoppen van het voertuig uit, zodat de verdampertijd heeft om te drogen.
- Reinig het aircosysteem en de stoffilters regelmatig. Stel adembeschermingsmiddelen beschikbaar, bijvoorbeeld een FFP2- of een FFP3- wegwerpmasker, bij voorkeur met een uitblaasventiel. Spreek met medewerkers af wanneer zij deze gebruiken.
- Bij inspannend werk is een gelaatsmasker met verse luchttoevoer en een dubbel P2- of P3-filter aan te bevelen. Een verse luchtkap (bijvoorbeeld een 'Airstreamhelm') kan ook een oplossing zijn.

Toelichting op de maatregelen tegen blootstelling via de huid

- Instrueer de medewerkers over het voorkomen van biologische deeltjes in de natuur, met voldoende kennis kunnen medewerkers risico's herkennen bij huidcontact met deze stoffen waarvan bekend is dat deze irritatie of allergische reacties kunnen veroorzaken.
- Laat een persoon die overgevoelig is werk doen dat geen irritatie of allergische huidreacties veroorzaakt.

- Zorg handschoenen (afgestemd op de werkzaamheden) beschikbaar zijn en zorg dat deze worden gedragen.
- Zorg voor schone handdoeken of wegwerphanddoekjes en verzorgende crème of zalf (bijvoorbeeld vaseline). Dit voorkomt het ontstaan van kloven en schilfers en houdt de huid soepel en minder kwetsbaar.
- Voorkom kloven en schilfers en houdt de huid soepel.
- Zorg voor de juiste huidbedekkende kleding.

Persoonlijke beschermingsmiddelen

- Gebruik adembeschermingsmiddelen bijvoorbeeld een FFP2- of een FFP3-wegwerpmasker, bij voorkeur met een uitblaasventiel.
- Bij inspannend werk is een gelaatsmasker met verse luchttoevoer en een dubbel P2-of P3-filter aan te bevelen. Een verse luchtkap (bijvoorbeeld een 'Airstreamhelm') kan ook een oplossing zijn.
- Zorg dat er juiste handschoenen (afgestemd op de werkzaamheden) beschikbaar zijn en zorg dat deze worden gedragen.
  - Nitrilrubberen handschoenen bieden goede bescherming en veroorzaken geen rubberallergie.
  - Zorg voor een goede pasvorm en kies voor handschoenen met een lange manchet.
  - Zorg dat iedere medewerker een eigen paar handschoenen heeft.
  - Laat medewerkers de handschoenen regelmatig op gaatjes of scheurtjes controleren en vervang ze tijdig.
  - Gebruik katoenen binnenhandschoenen in verband met transpiratievocht.
  - Was de handschoenen voor het uittrekken.

Wat u verder nog moet weten

- Gebruik direct verbandmiddelen bij een verwonding.
- Ga stofvorming bij het snoeien tegen door het werk te plannen bij vochtige weersomstandigheden. Het kan helpen om planten (bijvoorbeeld de hедера) of bomen (bijvoorbeeld de plataan) eerst nat te maken.
- Laat lang afgesloten ruimtes altijd eerst goed luchten voordat u er gaat werken; er kan ook een zuurstoftekort zijn of een ophoping van gassen.
- Bekende voorbeelden van giftige biologische stoffen in de sector zijn:
  - Berenklaauw. Het plantensap bevat een stof die de huid gevoelig maakt voor zonlicht. Irritatie en uitslag zijn het gevolg. Het kan er uit zien als een brandwond. Wanneer het sap in de ogen komt kan het leiden tot blindheid. Voorkom dus contact met het sap. Als er toch contact is geweest, spoel dan met veel water en vermijd zonlicht.
  - Acacia en fluweelboom. De giftige stoffen kunnen huidirritaties veroorzaken. Zaagstof in de ogen geven een heftige en pijnlijke reactie. Draag bij het snoeien dus volledig bedekkende kleding en een gesloten veiligheidsbril.
  - Paddenstoelen en schimmels. Schimmels zijn het hele jaar aanwezig. In het najaar zijn ze meer zichtbaar, omdat ze dan paddenstoelen vormen. Giftige soorten zijn moeilijk te onderscheiden van de niet-giftige soorten. Vermijd daarom contact en was de handen voor het eten en na het werk.

Meer informatie

- [Huidbescherming en huidverzorging](#)
- [De zeven meest gestelde vragen over stof](#)
- [Handmatig verwijderen van het Jacobskruiskruid](#)
- De Voedsel en Waren Autoriteit over [Ambrosia](#)
- De Natuurkalender over stuifmeel en hooikoorts: www.natuurkalender.nl
- [Bijlage: Gevaren van de roetschorsschimmel](#)
- [Praktijkadvies VBNE Roetschorziekte](#)
- [Pak stof aan](#)

